

แนวทางการพัฒนบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม
ประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายใต้
ภาวะวิกฤตของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยม
ศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
GUIDELINES FOR DEVELOPING THE ROLE OF SCHOOL
ADMINISTRATORS IN IMPROVING THE EFFICIENCY
OF STUDENT SUPPORT SYSTEMS UNDER THE
CRISIS OF SCHOOLS UNDER THE SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA BANGKOK 2

¹ปานรวีร์ กระตุตเงิน และ ²ประภาวรรณ ตระกูลเกษมสุข

¹Panrawee Kratoodngoan and ²Prapawan Trakulkasemsuk

สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์, ประเทศไทย

Panyapiwat Institute of Management, Thailand

¹namjaipanrawee@gmail.com

Received: September 15, 2023; **Revised:** November 20, 2023; **Accepted:** December 1, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายใต้ภาวะวิกฤตของโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 แบ่งกระบวนการวิจัยการออกเป็น 2 ระยะ โดยระยะที่ 1 เป็นการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 372 คน เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นสภาพปัจจุบัน เท่ากับ .98 และค่าความเชื่อมั่นสภาพพึงประสงค์ เท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการ

¹ นิสิตปริญญาโท, สาขาภาวะผู้นำการบริหารและการจัดการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาภาวะผู้นำการบริหารและการจัดการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากโรงเรียนที่ได้รับรางวัลจากการคัดเลือกระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดีเด่น จำนวนทั้งสิ้น 6 คน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายใต้ภาวะวิกฤต โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยสภาพปัจจุบันด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดกลยุทธ์และนโยบาย รองลงมา คือ ด้านการสร้างเครือข่ายการทำงาน ด้านการสร้างกำลังใจ ตามลำดับ และมีสภาพพึงประสงค์โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างกำลังใจ ด้านการสร้างเครือข่ายการทำงาน ด้านการกำกับดูแลนิเทศและติดตาม ตามลำดับ และมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น โดยภาพรวมพบว่าประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ บทบาทด้านการประสานงานและอำนวยความสะดวก รองลงมาคือด้านการระดมและพัฒนาทรัพยากร บทบาทด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ ตามลำดับ 2. แนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายใต้ภาวะวิกฤตของโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า ประกอบด้วย 1) การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานที่เพียงพอสามารถสื่อสารประสานงานกับหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องในการสนับสนุนการดำเนินงาน 2) ระดมและพัฒนาทรัพยากรทั้งบุคลากรและอุปกรณ์ในการดำเนินงาน 3) สร้างขวัญและกำลังใจในการชื่นชม รับฟัง และให้ความสำคัญต่อครูผู้ปฏิบัติงาน

คำสำคัญ : บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, ภาวะวิกฤต

Abstract

This research aims to study priority needs and propose guidelines for developing the role of school administrators in improving the efficiency of student support systems under the crisis of schools under the secondary educational service area Bangkok 2. The research is dividing the process into 2 phases according to the research objectives. Phase 1 is collecting data by questionnaire from teachers 372 people. The statistics used are mean, standard deviation and Priority Needs Index Modified (PNI_{Modified}). Phase 2 is qualitative research, collecting data by interviewing key informants, namely school administrators and student support system heads from schools that have received awards from the selection of outstanding schools under the secondary educational service area Bangkok 2. The data is analyzed using content analysis. The research findings revealed the following: 1) current conditions and desirable condition of the role of school administrators in student care support under any critical situations were at the high level. The aspects with the highest average in current condition was strategy and policy formulation role, followed by the role of building a working network and

encouragement, respectively. The aspects with the highest average in desirable condition was encouragement role, followed by the role of building a working network and supervisory follow-up, respectively. The priority needs were at the high level. The aspects with the highest priority needs were coordination and facilitation role, followed by mobilization and resource development role and encouragement role, respectively. 2) guidelines of the role of school administrators in developing an efficient student care support under any critical situations in secondary educational service area Bangkok 2, School administrators should have: 1) ordination and facilitation to appointing a committee that is sufficient and has communication skills between other organization and school for support student care system. 2) support money and develop human resource. 3) encourage, admire, listen and see the importance of teachers in their work.

Keywords: Role of administrators, student care system, Critical Situation

บทนำ

ในสถานการณ์วิกฤตต่างๆ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งด้านเศรษฐกิจ การศึกษา และภาคอุตสาหกรรม ไม่ว่าจะเป็นมีสาเหตุมาจากธรรมชาติ การกระทำของมนุษย์หรือแม้กระทั่งโรคระบาด เช่น การแพร่ระบาดของโควิด 19 ซึ่งถือเป็นภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้นฉับพลันและมีผลการกระทบต่อระบบสาธารณสุข เศรษฐกิจ และการศึกษาโดยตรง การเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันจากภาวะวิกฤตนี้เองทำให้รัฐบาลมีการบริหารจัดการในการบังคับใช้ กฎ ระเบียบ นโยบาย และข้อกำหนดในการควบคุมดูแลภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้น เช่น มาตรการต่าง ๆ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ในการปิดสถานที่ราชการ สถานบันเทิง ห้างสรรพสินค้า สนามมวย สถานบันเทิง และสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ (ราชกิจจานุเบกษาข้อกำหนดแห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน 2548, น.2563) ได้มีกำหนดให้สถานศึกษาที่อยู่ในเขตพื้นที่สีแดงซึ่งเป็นพื้นที่เสี่ยงที่มีอัตราการติดเชื้อสูงดำเนินการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้น จึงส่งผลต่อสุขภาพจิตของคนในสังคม รวมถึงนักเรียนที่ได้รับผลกระทบส่งผลให้เกิดปัญหาทางการเงินจากการขาดรายได้ของคนในครอบครัว ความพร้อมทางด้านอุปกรณ์การเรียนที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน สุขภาพอนามัย การเรียนที่ถดถอยในการทำคะแนนเข้าใจในเนื้อหาการเรียนการสอน ความแตกต่างด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีของนักเรียน รวมถึงความเครียดซึ่งเป็นหนึ่งในปัญหาทางด้านสุขภาพจิต ซึ่งจากผลสำรวจ Mental Health Check-in (กรมสุขภาพจิต, น. 2564) พบว่าเด็กมีความเครียดสูงถึงร้อยละ 29.29 ภาวะหมดไฟในการเรียนร้อยละ 16.67 สูงกว่าผู้ใหญ่ประมาณ 3 เท่า บางรายมีการเรียนรู้ถดถอย และพบปัญหาด้านอารมณ์จิตใจส่วนใหญ่

เกิดจากการที่ไม่ได้ไปเรียนหรือมีสังคมปกติตามวัย พบภาวะติดเกม ติดโทรศัพท์มากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

ซึ่งในการบริหารจัดการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายใต้ภาวะวิกฤตถือเป็นความท้าทายของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้ความสามารถในการประเมินสถานการณ์หลายๆ แบบโดยเฉพาะสถานการณ์ที่เลวร้ายที่สุด ขณะเดียวกันก็สามารถหาทางออกได้หลายๆ ทาง เพื่อลดความสูญเสียและพลิกวิกฤตเป็นโอกาสให้ได้มากที่สุด (พรสรัญ รุ่งเจริญกิจกุล: 2563) บทบาทและภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการบริหาร หากผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจหน้าที่และบทบาทในการบริหารจัดการจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วย เพราะผู้บริหารเป็นเสาหลักที่สำคัญอย่างยิ่งของหน่วยงาน (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ : 2550)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของแนวทาง ความจำเป็นในสำรวจสภาพปัญหา สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาภายใต้ภาวะวิกฤตในสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาวะวิกฤตให้มีประสิทธิภาพ ดูแลและช่วยเหลือนักเรียนในการช่วยป้องกันเพื่อให้สามารถรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงที่ไม่คาดคิด สามารถรับมือและพัฒนาผู้เรียนสามารถเติบโตและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีพัฒนาสนับสนุนบทบาทของผู้บริหารในการบริหารจัดการให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่ผลดีในการสร้างผู้เรียนที่เข้มแข็งทางทางด้านร่างกายและจิตใจ เพิ่มโอกาสทางการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม รวมทั้งลดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่าง ผู้ปกครอง โรงเรียน และชุมชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นและเสนอแนวทางของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายใต้ภาวะวิกฤตของโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายใต้ภาวะวิกฤตของโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายใต้ภาวะวิกฤตของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

1.1 วิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างตัวอย่าง คือ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 372 คน

1.2 วิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากโรงเรียนที่ได้รับรางวัลจากการคัดเลือกโรงเรียนดีเด่นระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 6 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 วิจัยเชิงปริมาณ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายใต้ภาวะวิกฤตของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2

2.2 วิจัยเชิงคุณภาพ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เรื่อง แนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายใต้ภาวะวิกฤตของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพอันพึงประสงค์ของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายใต้ภาวะวิกฤตของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลจากการประเมินความต้องการจำเป็นตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง โดยอาศัยแบบการเรียงลำดับความสำคัญของข้อมูล Modified Priority Needs Index: PNI^{Modified}

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายใต้ภาวะวิกฤตของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายใต้ภาวะวิกฤตของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ความต้องการจำเป็นของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายใต้ภาวะวิกฤตของโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จากตอบแบบสอบถามของครูที่สมบูรณ์ จำนวน 367 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.66

ตารางที่ 1 สรุปสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายใต้ภาวะวิกฤตของโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. กำกับนิเทศและติดตาม	3.52	0.04	มาก	4.32	0.06	มาก	0.228	4
2. กำหนดกลยุทธ์และนโยบาย	3.55	0.04	มาก	4.28	0.04	มาก	0.204	9
3. ประสานงานและอำนวยความสะดวก	3.45	0.05	มาก	4.30	0.03	มาก	0.243	1
4. ระดมและพัฒนาทรัพยากร	3.48	0.04	มาก	4.32	0.03	มาก	0.241	2
5. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน	3.52	0.07	มาก	4.29	0.03	มาก	0.217	8
6. สื่อสารผลการดำเนินการ	3.51	0.05	มาก	4.29	0.04	มาก	0.221	7
7. สร้างความตระหนัก	3.51	0.03	มาก	4.29	0.03	มาก	0.224	6
8. สร้างเครือข่ายการทำงาน	3.51	0.05	มาก	4.31	0.02	มาก	0.228	4
9. สร้างขวัญและกำลังใจ	3.50	0.04	มาก	4.33	0.09	มาก	0.236	3
รวม	3.54	0.03	มาก	4.34	0.02	มาก	0.23	

จากตารางที่ 1 พบว่า ความต้องการจำเป็นในการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง 367 คน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับที่ 1 ประสานงานและอำนวยความสะดวก (PNI = 0.243) ลำดับที่ 2 ระดมและพัฒนาทรัพยากร (PNI = 0.241) ลำดับที่ 3 สร้างขวัญและกำลังใจ (PNI = 0.236) ลำดับที่ 4 กำกับนิเทศและติดตาม (PNI = 0.228) ลำดับที่ 5 สร้างเครือข่ายการทำงาน (PNI = 0.228) ลำดับที่ 6 สร้างความตระหนัก (PNI = 0.224) ลำดับที่ 7 สื่อสารผลการดำเนินงาน (PNI = 0.221) ลำดับที่ 8 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน (PNI = 0.217) และลำดับที่ 9 กำหนดกลยุทธ์และนโยบาย (PNI = 0.204)

2. แนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายใต้ภาวะวิกฤตของโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้วิจัยได้นำความต้องการมาสังเคราะห์และสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายใต้ภาวะวิกฤตของโรงเรียน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แนวทางที่ 1 การประสานงานและอำนวยความสะดวก

- 1) สร้างความเข้าใจระหว่างโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ทราบถึงวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานในภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้น
- 2) กำหนดและแต่งตั้งคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจนให้ครบถ้วน
- 3) ใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารและประสานงานเพื่อความรวดเร็วภายใต้ความปลอดภัยในการดำเนินงาน อีกทั้งยังสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

- 4) จัดความขัดแย้งด้วยความยุติธรรม เพื่อสร้างความร่วมมือในการดำเนินงาน
- 5) จัดประชุมงานแต่ละฝ่ายบริหารของสถานศึกษาเพื่อกำหนดหน้าที่ของฝ่ายงานบริหารต่างๆ และกำหนดบทบาทงานให้เหมาะสมกับฝ่ายงานอย่างชัดเจน

แนวทางที่ 2 การระดมและพัฒนาทรัพยากร

- 1) สนับสนุนอุปกรณ์ และระบบอินเทอร์เน็ตของสถานศึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างต่อเนื่องและเพียงพอ
- 2) ส่งเสริมและจัดหาช่องทางการพัฒนาบุคลากรด้านความรู้ทางเทคโนโลยีและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19)
- 3) จัดเตรียมงบประมาณฉุกเฉินเพื่อรองรับสถานการณ์วิกฤตที่สามารถเกิดขึ้น
- 4) ศึกษาและพัฒนารูปแบบการทำงานของโปรแกรมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีอยู่แล้วในตรงกับความต้องการของครูในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

แนวทางที่ 3 การสร้างขวัญและกำลังใจ

- 1) สร้างบุคลิกภาพแห่งการรับฟังมากกว่าการสั่งการเพียงอย่างเดียว
- 2) ชื่นชม และให้กำลังใจต่อผู้ปฏิบัติงานที่ต้องดำเนินงานภายใต้ภาวะวิกฤต
- 3) สร้างความตระหนักให้ครูรู้สึกเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน
- 4) แต่งตั้งทีมให้ความช่วยเหลือการดำเนินงานแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน

แนวทางที่ 4 การกำกับ นิเทศและติดตาม

- 1) มอบหมายหัวหน้างานแต่ละฝ่ายตามโครงสร้างในการกำกับ ติดตามงานและรายงานผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2) กำหนดปฏิทินการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจนและเหมาะสม
- 3) จัดทำฐานข้อมูลนักเรียนออนไลน์เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูลและการเข้าถึงข้อมูลโดยข้อมูลของนักเรียนจะต้องไม่ถูกเปิดเผยต่อสาธารณะ
- 4) มีวาทะศิลป์ในการติดตาม กำกับและนิเทศการปฏิบัติงาน

แนวทางที่ 5 การสร้างเครือข่ายการทำงาน

- 1) กำหนดหน้าที่คณะกรรมการการทำงานในการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ
- 2) ร่วมกันกำหนดกรอบการทำงานกับหน่วยงานต่างๆ ในสถานการณ์วิกฤตเพิ่มเติม
- 3) สนับสนุนการช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ กับหน่วยงานต่างๆ ตามความเหมาะสม
- 4) ศึกษาบริบทของโรงเรียนและประสานงานติดต่อซึ่งกันและกันอยู่เสมอ
- 5) สร้างช่องทางการติดต่อประสานงานระหว่างโรงเรียนและหน่วยงานเครือข่ายต่างๆ

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายใต้ภาวะวิกฤตของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต2 ลำดับความต้องการจำเป็นโดยภาพรวมด้านที่สูงที่สุด คือ ด้านการประสานงานและอำนวยความสะดวก รองลงมาคือด้านการระดมและพัฒนาทรัพยากร ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ ตามลำดับและแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาการส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายใต้ภาวะวิกฤต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามลำดับความต้องการจำเป็นของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาข้างต้น รายละเอียด ดังนี้

1. ด้านการประสานงานและอำนวยความสะดวก ผลการวิจัยพบว่า ด้านการประสานงานและอำนวยความสะดวกมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเป็นอันดับ 1 เนื่องจากระบบดูแลช่วยเหลือต้องดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับผลกระทบจำนวนมากและเร่งด่วน ทำให้บทบาทด้านการประสานงานและอำนวยความสะดวกถือเป็นหัวใจสำคัญในการประสานความช่วยเหลือในแต่ละด้าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของกระทรวงสาธารณสุข (2565, น.12) ผู้บริหารควรประสานงานกับผู้ปกครองในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตนและสร้างช่องทางสื่อสารที่ชัดเจน และสอดคล้องกับวิจัยของธัญญรัตน์ สระแก้วและศิวัช ศรีโศคนกุล (2565 :354) ที่กล่าวว่า การสื่อสารประสานงานเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่ความรับรู้ เข้าใจโดยการทำงานเชิงรุกในการประสานเครือข่ายการทำงานในการให้ความรู้ ให้ความรู้และป้องกันจากสถานการณ์วิกฤตดังกล่าว และสอดคล้องกับแนวคิดของบรรจง ลาวะสี (2560, น.208-210) ผู้บริหารต้องเป็นผู้ประสานงานในการทำงานให้ราบรื่น ประนีประนอมเมื่อเกิดปัญหา และต้องให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงานทุกเรื่อง เพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเห็นความสำคัญของหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินงานและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการทราบถึงวัตถุประสงค์ดำเนินการของระบบดูแลนักเรียนจำเป็นต้องมีการประสานงานกับภาคีเครือข่ายการทำงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนปฏิบัติช่วยเหลือดูแลนักเรียนในแต่ละด้าน สอดคล้องกับวิจัยของ ช่อชะบา ชื่นบาน และคณะ (2565) ว่าการประสานงานกับหน่วยงานอื่น จัดทำวางแผนรองรับ ปรับปรุงระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ รวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ความต้องการ ของนักเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาแผน เฝ้าระวังเหตุสู่แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก และสอดคล้องกับวิจัยของนภัทร ชัยธราโชติ (2565 : 282) ได้กล่าวว่า การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่างๆ ของสังคมสามารถช่วยในการรองรับสถานการณ์การแพร่ระบาดปรับกระบวนการทำงานให้มีความยืดหยุ่นและเป็นไปในทิศทางเดียวกันได้ 2) แต่งตั้งคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างครบถ้วน เพื่อให้รับทราบถึงปัญหาและ

แก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้การแต่งตั้งคณะกรรมการในแต่ละฝ่ายผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับบริบทของสถานการณ์วิกฤตและวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการที่ต้องปฏิบัติงานว่ามีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานและส่งผลต่อหน้าฝ่ายอย่างไร ซึ่งสอดคล้องกระทรวงสาธารณสุข (2563, น.15) กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 มีการประชุมชี้แจงแนวทางแก่คณะกรรมการ กำหนดบทบาทหน้าที่ และมอบหมายผู้รับผิดชอบดำเนินการตามมาตรการ ซึ่งในมอบหมายงานต้องคำนึงถึงทั้งภาระงานที่ต้องรับผิดชอบ ความสามารถของครูผู้ปฏิบัติงานอย่าง ความยุติธรรมและมีการประชุมในการประสานงานในมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดของ ปราชญา กล้าผจญ (2551, น.46) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องกำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการที่สามารถจัดการกับสภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาประสานงานและสื่อสารกับหัวหน้างานแต่ละฝ่ายในการรับผิดชอบงานแต่ละด้านเพื่อเป็นการกระจายอำนาจในการทำงานแก่หัวหน้างานฝ่ายต่างๆ ให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์วิกฤตเพื่อลดการทำงานที่ซ้ำซ้อน สื่อสารชัดเจนและควรเน้นการสื่อสารแบบการประชุมพูดคุยมากกว่าสื่อสารผ่านทางตัวหนังสือผ่านข้อความออนไลน์หรือหนังสือสั่งการเพียงอย่างเดียว เพื่อลดความสื่อสารที่ผิดพลาด อันจะนำไปซึ่งความขัดแย้งในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของธัญญรัตน์ สระแก้วและศิวัช ศรีโกกลางกุล (2565, น.354) กล่าวว่า การติดต่อสื่อสารจากฝ่ายบริหารสู่ฝ่ายการปฏิบัติการผ่านทางช่องทางที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีมาใช้ร่วมกับการสื่อสารในองค์กรเป็นการขับเคลื่อนภารกิจให้ลุล่วงตามเป้าหมายและเกิดประโยชน์ในการจัดการและบริหารภายในองค์กรได้ เนื่องจากการที่ผู้บริหารสื่อสารภายในองค์กรจะส่งผลให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันของบุคลากรอย่างทั่วถึงกัน 4) ขจัดความขัดแย้งได้อย่างชัดเจนและยุติธรรม ทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน โดยยึดประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของจตุรงค์ สุวรรณแสง, อัจฉรา นิยมภา และวิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์ (2562, น.15) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในรูปแบบการร่วมมือร่วมใจ รับฟังปัญหา ความรู้สึก ความต้องการของแต่ละฝ่าย ซึ่งการทำงานด้วยความร่วมมือร่วมใจ เป็นวิธีการที่ส่งผลทางด้านบวกต่อองค์กร ทำให้เกิดมุมมองที่มีความหลากหลายในการแก้ปัญหา และส่งผลให้มีการทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น 5) กระจายงานแก่แต่ละฝ่ายงานด้วยความชัดเจนเนื่องจากในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) และกระตุ้นให้หัวหน้างานทำงานอย่างกระตือรือร้นสามารถขอความช่วยเหลือผู้บริหารสถานศึกษาในการประสานงานและอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณสิริ สร้างเยี่ยม (2562, น.523) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารควรกระจายอำนาจสู่หน่วยงานภายนอกแต่เป็นการกระจายอำนาจโดยใช้หลักของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเท่านั้น เนื่องจากในการมอบหมายงานจากผู้บริหาร อาจมีความยุ่งยากในการตัดสินใจมอบหมายงานนั้นๆ และสอดคล้องกับยุทธนา พรหมณี (2560, น.40) ที่กล่าวเป็นแนวเดียวกันว่าการมอบหมายงานเป็นการกำหนดความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่โดยผู้บังคับบัญชาที่มอบให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งการกระจายงานและอำนาจในการบริหารจะช่วยให้สถานศึกษามีความคล่องตัว

มีอิสระ ในการบริหารจัดการ เป็นไปตามหลักของการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) ซึ่งจะเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านการระดมและพัฒนาทรัพยากร ผลการวิจัยพบว่า ด้านการระดมและพัฒนาทรัพยากร มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเป็นอันดับ 2 ถือเป็นบทบาทที่เป็นกลไกการขับเคลื่อนการทำงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งต่อครูผู้ปฏิบัติงานและนักเรียนภายในโรงเรียน เนื่องจากในสถานการณ์วิกฤตเป็นสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของครูที่ต้องดำเนินการบนความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ และรูปแบบการทำงานจะต้องอาศัยอุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีเพื่อลดความเสี่ยงดังกล่าว จึงทำให้ต้องมีต้นทุนในการดำเนินการ นอกจากครูแล้วนักเรียนก็ยังได้รับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจเนื่องจากการขาดสภาพคล่องทางเศรษฐกิจของครอบครัวนักเรียน อีกทั้งในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังโครงการต่างๆ ในการให้ความรู้ ความเข้าใจของการดำเนินงานภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด (COVID-19) ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของเบญจพร สุนทร (2563, น.84-85) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มาก ได้แก่ ด้านการจัดหาสื่อ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนออนไลน์นั้นครูและนักเรียนต้องการความพร้อมในด้านอุปกรณ์และอินเทอร์เน็ต ครูจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานเพื่อให้ประสิทธิภาพเทียบเท่าการปฏิบัติงานในสถานการณ์ปกติ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ 1) สนับสนุนอุปกรณ์ ระบบอินเทอร์เน็ตหรือทุนทรัพย์ที่จะสามารถช่วยครูในการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับวิจัยของ ช่อชะบา ชื่นบาน, อินทรา บุญวาท และ สุวิมล โคกคาน (2565, น.56) กล่าวว่า ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สถานศึกษาควรดำเนินงานตามนโยบายให้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยการพัฒนาสมรรถนะครูด้านทักษะดิจิทัล ส่งเสริมสนับสนุนด้านอุปกรณ์เทคโนโลยี จัดสรรซื้ออุปกรณ์ตรงตามความต้องการมีสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่เพียงพอต่อการดำเนินงาน 2) ส่งเสริมการเข้าร่วมอบรมของครูในการพัฒนาทักษะความรู้ทางด้านเทคโนโลยีเพื่อให้ครูสามารถดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ตามปกติ สอดคล้องแนวคิดของวนิดา ชนินทุทธรังศรี (2544, น.20-22) กล่าวถึงปัจจัยที่เอื้อต่อประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าการอบรมให้ความรู้และทักษะรวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูลความรู้แก่ครูหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นสิ่งที่จำเป็นซึ่งโรงเรียนควรปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง 3) จัดเตรียมความพร้อมด้านงบประมาณในสถานการณ์วิกฤตหรือสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่จะเกิดขึ้นก็จะสามารถพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถดำเนินการได้อย่างราบรื่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปราชญา กล้าผจญ (2551, น.) ในการบริหารงานในภาวะวิกฤตผู้บริหารควรมีการกำหนดงบประมาณในการจัดทำแผนสำรองเพื่อควบคุมและลดผลกระทบจากเหตุการณ์นั้นและเพื่อพัฒนาศักยภาพในการจัดสรรงบประมาณใน

กรณีฉุกเฉิน สอดคล้องกับกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2563, น.12) ได้กล่าวว่า สถานศึกษาควรมาตรการในการบริหารงบประมาณในการประสานและแสวงหาแหล่งทุน การสนับสนุนจากหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ สอดคล้องกับวิจัยของนภัทร ชัยธราโชติ (2565, น.283) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการภาวะวิกฤตจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 การจัดเตรียมงบประมาณเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในด้านงบประมาณต่อการแก้ไขปัญหาสถานการณ์โควิด-19 เนื่องจากเป็นเหตุการณ์ที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ 4) สสำรวจความต้องการสนับสนุนทางด้านงบประมาณของครู เพื่อใช้ในการวางแผนจัดสรรงบประมาณได้อย่างเหมาะสมตามบริบทสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของวาทีณี สุรนารถ, พิมล วิเศษสังข์ และอุดมพันธ์ พิษณุประเสริฐ (2565, น.33) กล่าวว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้เกิดดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างกันอดีต ส่งผลต่อการจัดสรรงบประมาณเปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการและบริบทของการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นเมื่อได้รับจัดสรรงบประมาณโรงเรียนต้องบริหารจัดการงบประมาณและใช้จ่ายเงินที่ได้รับจัดสรรให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามความต้องการและรูปแบบที่เปลี่ยนไปด้วย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสามารถให้คำตอบแก่บุคคลทั่วไป 5) พัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีของสถานศึกษา สอดคล้องกับวิจัยของวิจัยของ ช่อชะบา ชื่นบาน, อินทรา บุญวาที และ สุวิมล โคกคาน. (2565, น. 55) ระบุว่าสถานศึกษาควรปรับการปฏิบัติราชการให้ครอบคลุมและมีความสอดคล้องกับสถานการณ์การปรับปรุงสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้เสถียรเนื่องจากเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่จะใช้ในการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. ด้านการสร้างกำลังใจ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการสร้างขวัญกำลังใจ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเป็นอันดับ 3 ซึ่งในสภาวะวิกฤตการปฏิบัติของครูเป็นการปฏิบัติงานที่อยู่บนความเสี่ยงในด้านความปลอดภัย และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานอย่างกะทันหันและเน้นการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเร่งด่วน ทำให้ครูเกิดความเครียดจากการเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของหยาดพิรุณ พันธุ์ช่วย (2565, น.146) พบว่า การปฏิบัติงานของครูในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านภาระงาน ด้านความชำนาญในการใช้เทคโนโลยี ด้านการเพิ่มขึ้นของต้นทุนในการจัดการเรียนการสอน และด้านปัญหาเทคนิค บทบาทผู้บริหารจึงถือเป็นบทบาทสำคัญในการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานให้ครูรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในความสำเร็จในการดำเนินงาน สร้างความมั่นใจในการดำเนินงานสู่ความสำเร็จโดยคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญยิ่งยิ่งแก่ครูผู้ปฏิบัติงานบนความเสี่ยงในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเตรียมแผนสำรองของปราชญา กล้าผจญ (2551, น.46) ได้กล่าวว่า เมื่อคนในองค์กรขาดขวัญและกำลังใจ ขาดผู้นำที่มีประสิทธิภาพจำเป็นที่ผู้นำในองค์กรต้องใช้ทักษะการในการจูงใจเพื่อให้องค์กรอยู่ได้และดำเนินการต่ออย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นบทบาทการให้ขวัญและกำลังใจอย่างเป็นบทบาทที่จะทำให้ครูรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในการปฏิบัติงานสู่ความสำเร็จที่วางไว้ สร้างความสุขในการทำงานให้กับบุคลากรในสถานศึกษา

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ 1) สร้างบุคลิกภาพแห่งการรับฟังด้วยเหตุผลมากกว่าจากใช้การสั่งการเพียงอย่างเดียว สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาวดี พรหมทะสาร (2561, น.65) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพที่มีผลต่อความสำเร็จของงานในทัศนะของครูในโรงเรียน คือบุคลิกภาพแบบมืออาชีพ ในการแสดงใบหน้าที่ยิ้มแย้ม ให้ความจริงใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ควรรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้อื่น และสอดคล้องกับวิจัยของเบญจพร สุคนธร (2565, น.78-79) กล่าวว่า วัฏบาทบาทของผู้บริหารในสถานการณ์ออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ผู้บริหารควรจัดประชุมครูเพื่อรับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะหลังจากการปฏิบัติงานด้วยความจริงใจ และร่วมแก้ไขปัญหอย่างเอาใจใส่ 2) ชื่นชมและให้กำลังใจต่อครูผู้ปฏิบัติงานบนพื้นฐานความเสี่ยงที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปราชาญา กล้าผจญ (2551, น.46) ในการบริหารงานในภาวะวิกฤตอาจทำให้ทรัพยากรในการดำเนินงานขาดขวัญและกำลังใจ เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงขององค์กร สภาพแวดล้อมและความเสี่ยง จำเป็นที่ผู้นำในองค์กรต้องอาศัยทักษะการจูงใจ และสอดคล้องกับวิจัยของชองฉัตรรัตน์ พิมพาภรณ์ (2561, น.557) ความสุขในการทำงานเป็นแรงจูงใจสำคัญของพนักงาน หากพนักงานเกิดความสุขในการทำงานแล้วสามารถส่งผลดีทั้งต่อพนักงานและองค์กร สามารถสร้างความสุขในการทำงาน ลดภาวะความเครียดในการทำงาน พร้อมให้ขวัญกำลังใจข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) สร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญของการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยิ่งในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจในการทำงานในสถานการณ์ที่ยากลำบากขึ้น อันจะนำไปสู่การทำงานแบบช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับงานวิจัยสุวรรณา แสงสุริยา (2556, น.383) กล่าวว่า ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติหน้าที่สายงานบริหารควรเห็นความสำคัญ และให้การสนับสนุนให้ครูผู้ปฏิบัติงานเห็นความสำคัญของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งเป็นปัจจัยที่จะช่วยสนับสนุนในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เข้มแข็งส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพตามลำดับขั้นตอน 4) จัดระบบการส่งต่อข้อมูลไปยังหน่วยงานหรือกลุ่มงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาโดยตรงอย่างทันท่วงทีอย่างมืออาชีพ สอดคล้องกับวิจัยของ ช่อชะบา ชื่นบาน, อินทิรา บุญวาที และ สุวิมล โคกคาน. (2565, น.61) วัฏบาทในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ควรมีการแต่งตั้งทีมนักจิตวิทยาและนักโภชนาการเข้าช่วยเหลือนักเรียนทั้งในด้านจิตใจและด้านสุขภาพจากผลกระทบที่เกิดขึ้น และสามารถปกป้องกันแก้ไขปัญหา นักเรียนได้ตรงประเด็นจากผู้เชี่ยวชาญ สามารถช่วยลดความกังวลและสร้างความเชื่อมั่นในการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือครูในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเป็นระบบ

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 และผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายใต้ภาวะวิกฤตไปปรับประยุกต์ใช้ให้เข้ากับการบริหารงาน โดยให้ความสำคัญและนำแนวทางจากผลงานวิจัยไปใช้ในการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2563). *คู่มือการปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19*. นนทบุรี : บริษัทคิว แอดเวอร์ไทซิง จำกัด.
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2552). *คู่มือการสื่อสารในภาวะเสี่ยง อุบัติเหตุและวิกฤตทางสาธารณสุข*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กรมสุขภาพจิต. (2564, 8 ตุลาคม). *ผลสำรวจสุขภาพจิต เรียนออนไลน์ทำเด็กภาวะหมดไฟ*, กรุงเทพธุรกิจ.สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2564, จาก <https://dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=31151>
- ข้อกำหนด ออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 (ฉบับที่ 35). (2563, 15 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 138
- จตุรงค์ สุวรรณแสง, อัจฉรา นิยมภา และ วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรารณ. (2562). *การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์)
- ช่อชะบา ชื่นบาน, อินทิรา บุญวาที และ สุวิมล โคกคาน. (2565). *ข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด*. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 6(1), 51-66
- ถิรรัตน์ พิมพ์ภรณ์. (2561). กลยุทธ์การจัดการความสุขในการทำงานขององค์กร: ปัจจัยเชิงสาเหตุและผลลัพธ์. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ)*, 11(2), 543 -557
- ธัญญารัตน์ สระแก้ว และ ศิวชัย ศรีโสภากุล. (2565). รูปแบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการช่วยเหลือและป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด -19 (COVID-19) กรณีศึกษา: องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น. *Journal of Modern Learning Development*, 7(2), 347-368
- นภัทร ชัยธราโชติ. (2565). *การบริหารจัดการภาวะวิกฤต จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19*. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, 7(4), 278-290.

- บรรจง ลาวะลี. (2560). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไร้พรมแดน. *วารสารมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร*, 6(2), 208-210
- เบญจพร สุนทร.(2565). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2. *บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกริก*
- ปราชนา กล้าผจญ. (2551). *การบริหารภายใต้สภาวะการณ์การมีทรัพยากรจำกัด*. กรุงเทพฯ: ปราชนาพับบลิชซิ่ง.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์.(2553). *จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พรสรัญ รุ่งเจริญกิจกุล.(2563). *ภาวะผู้นำในการบริหารทีม*. สืบค้น 13 ธันวาคม 2564. จาก <https://www.moneyandbanking.co.th/author/detail/13>.
- ยุทธนา พรหมณี. (2560). ทักษะการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของผู้นำ: การสั่งการและการมอบหมายงาน. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2560. เข้าถึงได้จาก <http://web.nke.kku.ac.th/bnnpet//ebook/data3/learning/lesson4.pdf>.
- วนิดา ชนินทยุทธวงศ์.(2544). *คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียน*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.
- วรรณสิริ สร้างเอี่ยม. (2562). หลักการมอบหมายงานตามทักษะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 4(3), 517-526
- วาทีณี สุรนารถ , พิมพ์ วิเศษสังข์ และ อุดมพันธ์ พิชญ์ประเสริฐ. (2565). ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัลของโรงเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย*, 4(3), 15-33
- สุภาวดี พรหมทะสาร. (2561). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีวะตามทักษะของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม*. *บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*.
- สุวรรณา แสงสุริยฉาย. (2556). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียนแบบออนไลน์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*, 6 (1), 373
- หยาดพิรุณ พันธุ์ช่วย . (2565). *การจัดการความเครียดของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)